

- Valmista ette sobiv ruum ja arvesta ligipääsetavusega
- Loo toetav ja sõbralik õhkkond
- Arutelu võib toimuda ka virtuaalselt

### Arutelujuht leiab ja valmistab ette aruteluks sobiva ruumi vastavalt sellele, kui palju inimesi on plaanis kaasata.

Väikesed perekondlikud arutelud võivad toimuda kasvõi köögilaua taga või saunalaval, peaasi, et kõigil oleks hea ja mugav olla. Suuremate arutelu jaoks on vaja läbi mõelda arutelu toimumiskoht ja tagada hea ligipääsetavus. Et jõuda arvamusrännakuga ka nende inimesteni, kes tavapäraselt hoiavad tahaplaanile ja kelle hääl kaugele ei kostu, tasub kaaluda kohti, mis on neile harjumuspärased ja turvalised. Miks mitte pidada arutelu päevakeskuses või eakatekodus aga võib-olla hoopis supiköögis? Hea avalik ruum aruteludeks on ka kohalikud raamatukogud.

### Mugav füüsiline ruum

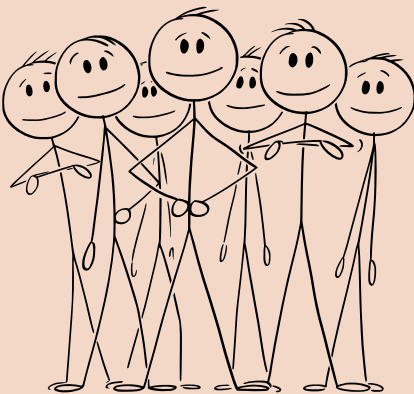


**Millele mõelda ruumi paigutuses?** Arutelul osalejate vahel, kes üksteist hästi ei tunne, on paratamatult distants. Koos sellega tekib ka psühholoogiline barjäär, mis võib head kaasavat vestlust häirida. Neid arutelu tõkkeid saab füüsilise ruumi paigutusega vähendada ning soodustada turvatunde kujunemist osalejate vahel. Leia võimalus paigutada arutelul osalejad ümber laua istuma, et soodustada silmsidet ja suhtlemist ning koos töötamist Arvamusrännaku töölehe kallal.

### Hea arutelu õhkkond

#### Arutelu toetava õhkkonna kujundamisest loe:

- Kuidas arutelu tulemuslikult juhtida
- Toimetulek erimeelsustega



### Virtuaalne arutelu



Kui ühisesse füüsilisse ruumi kokku tulla pole võimalik, saab Arvamusrännakut pidada ka virtuaalselt. Ka sel juhul valmistab arutelujuht ette virtuaalse ruumi ning käesolevas juhendis toodud nõuanded on abiks ka siin. Virtuaalse arutelu korraldamisel tasub eriti hoolega läbi mõelda, kuidas toimub **Arvamusrännaku kolme horisondi töölehe täitmine**. Kui sul on olemas oskused ja võimalused, siis saad kasutada virtuaalseid koostöötamise platvorme, kuhu lisada ühiseks täitmiseks Arvamusrännaku tööleht.

Kui ühist koostöötamise võimalust pole, siis tuleb eelnevalt kokku leppida, kes osalejatest paneb arutelu mõtted töölehele kirja ning teeb neist arutelu käigus vahekokkuvõtteid - koondab mõtteid, tuletab meelde, mis juba on kirja saanud ja kokku lepitud.



#### Loe lisaks:

- Kolme horisondi meetod ja tööleht